

Fries goud in Hoepertingen, 7de eeuw

Rombout Nijssen & Mario Raeymaekers

In jaargang 2016 van dit tijdschrift werd melding gemaakt van de vondst van een zilveren Romeinse denier uit de eerste eeuw voor Christus, die in 2015 op een akker in Hoepertingen werd aangetroffen¹. De grond in Hoepertingen blijkt ook in numismatisch opzicht vruchtbaar, want in 2016 werd de vondst gemeld van een, weer vrij goed bewaarde, gouden munt. De vondst werd meegedeeld aan de Centrale Archeologische Inventaris.

Deze munt is een Merovingische *triens* of *tremissis* (afbeelding p. 86). Nadat hier tijdens de inlijving van onze streken bij het Romeinse Rijk een einde gekomen was aan de Keltische muntslag, duurde het tot in de zesde eeuw voordat er op het grondgebied van België en Nederland weer munten geslagen werden. Tot aan het einde van de zevende eeuw zijn er uit onze streken enkel gouden munten gekend, die geïnspireerd zijn op Romeinse of Byzantijnse voorbeelden: de *solidus* en de *triens*, die in principe een derde van de waarde van een *solidus* vertegenwoordigt. Onder meer in Dinant, Hoei, Namen en Doornik, en dichtbij in Maastricht, werden in de zesde en zevende eeuw in Frankische ateliers *trientes* geslagen. Meestal staat op de voorzijde het hoofd van een vorst afgebeeld, met daarrond een legende, en op de keerzijde een kruisje in een cirkel, met daarrond eveneens een legende.

Friesland stond in de zevende eeuw bekend om de daar geslagen imitaties – van mindere iconografische kwaliteit – van Frankische munten. De in Hoepertingen gevonden munt is daar een voorbeeld van. Het aanbrengen van een afbeelding op de voorzijde van de munt is zelfs mislukt. Op de keerzijde staat een kruis met breed uitlopende en zeer ongelijke armen. Aan de voet van het kruis staan de Romeinse cijfers V en II, of samen VII. Daarrond staat een gekartelde ring, met aan de buitenzijde ervan de onderkant van de letters van de legende. De munt weegt 1,25 g. en heeft een diameter van 11,3 mm.

In de gebruikelijke naslagwerken over Merovingische munten is dit exemplaar niet terug te vinden, maar een gelijkaardige munt wordt in het werk van Depeyrot toegewezen aan een Fries atelier². Het lijkt er dus op dat het hier gaat om een imitatie van een Merovingische *triens*, van een tot nu toe niet gekende variant, die wellicht in de zevende eeuw in een atelier in Friesland geslagen werd³.

1 'Een Romein in Hoepertingen', in *Limburg-Het Oude Land van Loon* 95 (2016), pp. 151-152.

2 G. Depeyrot, *Le numéraire mérovingien. L'âge de l'or. II. Les ateliers septentrionaux*, Wetteren, 1998, p. 2

en plaat 5, nr. 1.

- 3 De auteurs danken de heer Raf Van Laere voor zijn hulp bij het identificeren van deze munt.

Adressen van de auteurs:

Rombout Nijssen
Rijksarchief
Bampslaan 4
3500 Hasselt

Mario Raeymaekers

Doorstraat 21
3850 Nieuwerkerken